

ÅRET SOM GÅTT

En av årets viktigaste händelser var att Gotland tilldelades 36,7 mkr till det lokala investeringsprogrammet för miljö och arbete. Pengarna kommer att fördelas till olika pågående investeringsprojekt inom både kommun och näringsliv på ön. Se mer www.gotland.se

BASE 21 – ett SWEBALTCOP finansierat projekt startades för att knyta kontakter och sprida Agenda 21 kunskap mellan Gotland, Pernu (Estland) och Tukums (Lettland). Miljöbussen har haft en stor roll i detta utbytesprojekt. Som en följd av detta anordnades ett SIDA-finansierat utbytesseminarium för Agenda 21-samarbete mellan Gotland-Pärnu i Visby under hösten.

Miljöutställningen i gamla brandstationen på Oster genomfördes för andra året i rad. Denna gång var naturvårdsverkets vandringsutställning "Sverige år 2010" huvudattraktion. Här fanns också en monter med folkhälsoutställningen "INNE 99" som visade mer eller mindre hälsosamma inommiljöer.

Den traditionsenliga Ekodagen genomfördes i oktober med inriktning på kommunens verksamhet. Kommunens miljöpris kungjordes för första gången. Priset gick till barn- och utbildningsförvaltningen för arbete med "Grön flaggcertifiering" av skolor och kompostprojekt i Visby distriktet mm. Den andra nominerade förvaltningen var Folkhögskolan med sitt breda miljöarbete.

Ett av kriterierna för att ha chans att vinna miljöpriset är att förvaltningen har antagit en kretsloppsplan. För närvarande har 8 av 14 förvaltningar tagit fram egna kretsloppsplaner.

Miljönyckeltal för Gotlands kommun

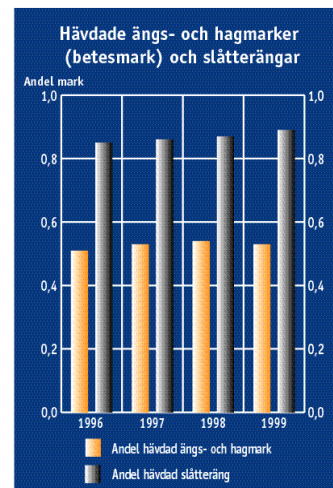
För andra året i rad presenteras en serie miljönyckeltal som tagits fram för att visa i vilken takt Gotland går mot en hållbar utveckling. Vad vi kan se är ett ökat inslag av förnybara energislåg i den kommunala energianvändningen. Det medför en minskning av de fossila koldioxidutsläppen. Vi kan också se en minskad energianvändning inom vissa förvaltningar. Andelen återvunnet eller återanvänt avfall på Gotland ökar något även 1999.

Under året har 608 anställda fått grundutbildning i kretsloppsarbete.

Hävdade ängs- och hagmarker (betesmark) och slätterängar.

Kommentar: Gotland har ovanligt stor andel bevarade ängs- och hagmarker. Av inventerade 39 143 ha (inklusive 10 000 ha kalkhällmarker, 2 000 ha strandängar och 325 ha slätterängar) hävdades under 1999 20 607 ha ängs- och hagmark. Det ger nyckeltalet 0,53. Hävden har sjunkit något p g a att den är arbetskrävande och att lönsamhet i djurhållningen är låg. Glädjande nog har det däremot visat sig att hävden av slätterängar ökat något. Under 1999 hävdades 289 ha av 325 vilket ger ett nyckeltal på 0,89.

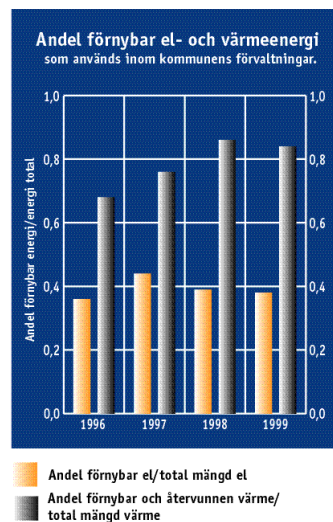
Diagrammet visar andelen hävdad eller skyddad ängs- och hagmark i förhållande till totalarealen skyddsvärd ängs-och hagmark. Diagrammet visar även andelen hävdade eller skyddade slätterängar i förhållande till totalarealen skyddsvärda slätterängar. Nyckeltalet är ett tal mellan 0 och 1, ju högre värde desto bättre. *Källa: Länsstyrelsen.*

Andelen förnybar elenergi samt förnybar- och återvunnen värmeenergi.

Kommentar: Den förnybara delen av fjärrvärmeproduktionen har ökat de närmsta åren, främst genom GEAB:s satsningar på biobränslen. Till återvunnen värmeenergi räknas spillvärme från Cementa och deponigas från Visby avfallsdeponi. Den förnybara delen av elenergin utgörs av den andel vattenkraft som ingår i elmixen från fastlandet.

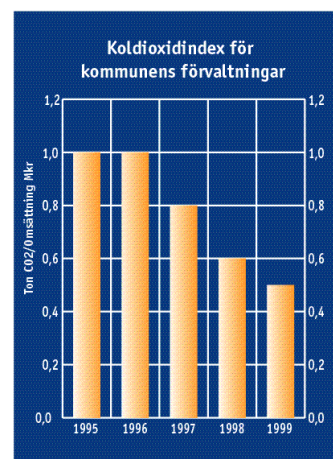
Diagrammet visar andelen förnybar elenergi samt andelen förnybar värmeenergi som köps in av kommunens förvaltningar i förhållande till den totala mängden el- eller värme som köps in. Nyckeltalet är ett tal mellan 0 och 1. Ju högre värde, desto större är andelen förnybar energi i kommunens energianvändning. *Källa: GEAB.*

Koldioxidindex

Kommentar: Utsläppen av fossilt koldioxid från kommunens förvaltningar har minskat med åren. Den största minskningen beror på GEAB:s satsningar på biobränslen i fjärrvärmeproduktionen men också på kommunens satsning på pelletseldning i tidigare oljeeldade fastigheter. Dessutom drivs flera av kommunens leasingbilar med RME (rapsmetylester) som är ett biobränsle. Dessa åtgärder ger mindre utsläpp av fossilt koldioxid. Observera att nyckeltalet inte ger någon helhetsbild av utsläppssituationen utan syftar endast på koldioxidutsläpp.

Diagrammet visar kommunens årliga utsläpp av koldioxid från fossila bränslen per omsatt krona. Ett tal mellan 0 och 1 visar på minskade utsläpp och tal över 1 visar på ökade utsläpp jämfört med startåret 1995 (11 500 ton). Ju lägre tal, desto bättre. *Källa: Gotlands kommun och GEAB*

Inköp av ekologiska livsmedel

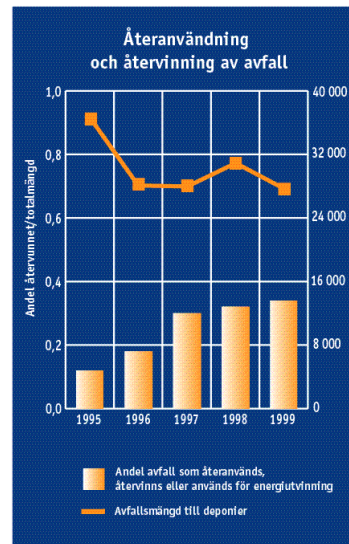
Kommentar: Förra året införde Gotlands kommun rutiner för rapportering och bokföring av hur stor andel ekologiska livsmedel som köps in. Under 1999 bokfördes endast ett inköp av ekologiska livsmedel på totalt 808 kr. Under året inköptes livsmedel för totalt 41,4 mkr. Ett skäl till den ringa andelen ekologiska livsmedel kan vara högre inköpspriser. En annan orsak kan vara att rutinerna för kontering av inköpta ekologiska livsmedel inte utnyttjas fullt ut.

Återanvändning och återvinning av avfall.

Kommentar: Insamling av återanvändbart och återvinningsbart avfall samt farligt avfall ökar på Gotland. Insamling av wellpapp, plast, glas och farligt avfall har ökat jämfört med föregående år. Insamling av tidningar, pappersförpackningar, och metallförpackningar har minskat något. Genom etablering av allt fler bemannade återvinningscentraler samt införande av en ny renhållningstaxa som uppmuntrar till ökad källsortering räknar tekniska förvaltningen med en ökad källsortering och återvinning. Den ständigt ökade insamlingen av farligt avfall från hushållen kan vara en följd av ett ökat miljöengagemang och kunskap om farorna med detta avfall.

Diagrammet visar hur stor del av allt avfall som kommunen samlar in och som på olika sätt återanvänds, återvinns eller nyttjas för energiutvinning och därmed inte behöver deponeras i förhållande till totala mängden avfall som samlas in. Nyckeltalet är ett tal mellan 0 och 1. Ju högre desto bättre.

För att visa minskningen av avfall till deponi visas en linje i samma diagram med skalan till höger. *Källa Gotlands kommun*

FÖRVALTNINGSSPECIFIKA NYCKELTAL

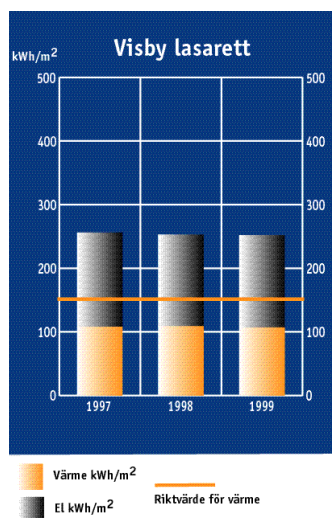
Användning av värme och el på förvaltningarna.

Kommentar: I årets redovisning har vi valt att titta på fyra olika förvaltningar och deras energianvändning. En vanlig kontors-, skol- eller vårdlokal ska inte behöva dra mer värme än 150 kWh/m² per år om energihushållningen är bra. Högre värden kan bero på sämre byggnader eller dåliga styr- och reglerrutiner på driftssidan.

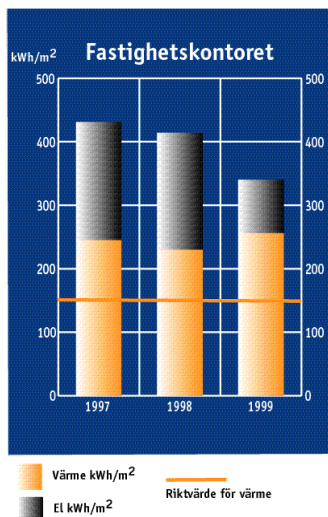
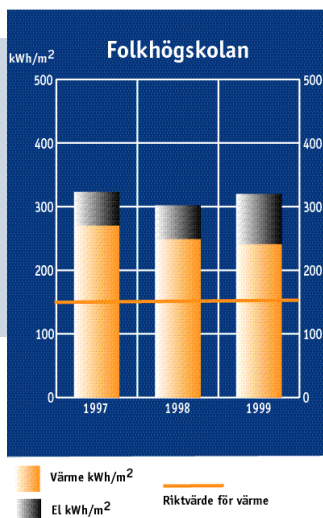
Genom att ta fram energistatistik för förvaltningarna på detta sätt kan man lättare se vilka insatser som behöver göras inom kommunen. Det mest intressanta är att ta fram värden för varje enskild kommunal fastighet, ett arbete som är på gång inom tekniska förvaltningen.

Barn och utbildningsförvaltningens lokaler ligger relativt bra till energimässigt med en värmeanvändning strax över 150 kWh/m². En liten höjning av energianvändningen kan ses framför allt på elsidan beroende på ökad datoranvändning.

Folkhögskolan i Hemse visar en hög värmeanvändning ca 241 kWh/m², vilket beror på gammal byggnadsstandard. Situationen är inte så lätt att påverka för Folkhögskolans personal utan här krävs andra åtgärder. Värmeanvändningen har trots allt minskat något de tre senaste åren, vilket delvis beror på omdragning av fjärrvärmeledningar.

Visby lasarett har lyckats komma ner till mycket låga nivåer inom värmeanvändningen, 107 kWh/m². Det är nya lokaler och nya avancerade styr- och reglersystem med välutbildad personal som ligger bakom detta resultat. Elanvändningen är hög inom lasarettet p g a elkrävande utrustning.

Fastighetskontoret har totalt sett minskat energianvändningen i sina lokaler. Totalsiffran är hög beroende på verksamheternas art, bl a lagerlokaler med stora portar m m. Den totala energiminskningen beror på bättre styr- och reglerrutiner. En person har anställts för att arbeta med energioptimering.

